

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cene po pošti:
za celo leto . B 60—
za pol leta . B 35—
za četrt let . B 18—
za 1 mesec . B 4-50
Za Ljubljano mesечно 4-50
Uredništvo in uprava:
Kapitanjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 58

Italija popušča Jugoslaviji?

LDU Pariz, 9. marca, (ČTU) Kakor piše »Daily Telegraph«, je Nitti pri zadnjih direktnih pogajanjih o jadranskem vprašanju zagotovil Trumbiču znatne po-

puste, da bi se stvar končala. Pričakuje se, da bodo Jugoslovenci nemudoma odgovorili na novi predlog.

Ana S.

Ženska in politika.

Pod tem naslovom je prinesel »Slovenski Narod« dne 7. t. m. članek. V odgovor naj služijo te vrstice iz vrste tistih, ki ne znajo misliti.

Dosedaj nismo čutili potrebe, braniti se pred napadi časopisja; a na tako podlo sramotenje vendar ne moremo in ne smemo molčati.

Naša zunanja izobrazba se sicer ne da meriti z učenimi krogi; če izvzamemo morda tiste inteligentne narodne in napredne dame, ki so zadnjič v Mestnem domu ustanovljale zvezo gospodinj. A naše notranje izobrazbe, ki sloni na podlagi vere, ki uči človeka v vseh dogodljivih življenja, kaj mu je storiti, ki je edino prava in nezmotljiva, te si pa ne damo kar tako potepati v blato. Ni čudno, če tak članek napiše človek, ki je morebiti v krogu neizobraženih žensk, ki so obenem tudi brezverne, dobil tako slab pojem o izobrazbi delavnega ženstva.

Ni treba, da bi nas duhovniki hujskali. Vi sami nam odpirate oči. Nismo tako duševno omejene, kakor si domišljuje »Narodov« dopisnik, da bi ne razumele časa, in da ne bi videle tudi nekoliko v prihodnost. Saj nas druge države dovolj uče, česa ne smemo in kaj moramo storiti. Pač dobro vemo, zakaj gre našim nasprotnikom, da nas z vsemi sredstvi odvajajo od naših pravic. Na glas povedati tega ni treba, saj sami dobro vedo, pa nočejo povedati, ker bi s tem odvrnili od sebe tiste nezavedne in zapeljane, ki se tavajo za njimi; tudi ti bodo kmalu izpregledali, ako bodo brali take nazadnjaške, nedemokratske neslasi v demokratskem časopisu, če le znajo in hočejo nekoliko misliti.

Nadalje pravi g. dopisnik: Če se bodo ženske vtikale v politiko, kdo se bo potem brigal za otroke in gospodinjstvo? Vprašamo: Kdo se pa briga sedaj, ko ženske vseh delavskih slojev cele poldneve stoje sedaj pred to, sedaj pred ono prodajalno, čakajoč na vsakdanjo neobhodno potrebno hrano in uživajoč blagor, s katerimi nas je osrečila bivša demokratska in socialistična vlada? Ali kdo se je brigal med vojno, ko je morala mati-delavka pustiti doma svoje otroke, velikokrat brez vsega varstva, in iti na delo, da zasluži otrokom vsaj najpotrebnejše? Ali, ko so morale ženske, posebno na kmetih, prevzeti zraven svojega še vse moško delo, da so preživile nas vse? In gotovo niso za omenjenega g. dopisnika pridelale hrane gospodične z osmimi razredi; še manj tiste inteligentne dame, ki znajo po njegovem mnenju same misliti, temveč »nepoučene kmetice in delavke«. Če pa ženske sedaj porabijo toliko časa za reči, ki se ne tičejo otrok in gospodinjstva, ali naj ne najdejo tudi ene urice časa, da oddajo volilni listek?

Veliko bi se dalo še napisati, pa ker sem izmed tistih, ki ne znajo misliti, naj se še večkrat oglasi s takimi ali podobnimi članki, da nas bo tembolj vzdramil, da se bomo tudi me naučile misliti, da bomo mislile, in sicer mislile tako dolgo, da si bomo izmislile, da ne odnehamo niti za las, dokler ne dobimo popolne ženske volilne pravice.

Te vrstice je napisala ženska-delavka, ki je obiskovala dvakrat na teden enorazredno ljudsko šolo, ki se pa zato ne čuti nič manj politično zrele kakor tiste gospodične, ki so dovršile osem razredov, ki se pa sedaj ne brigajo za drugega, kakor za plesišča in podobne reči.

NOV POSELSKI RED V AVSTRIJI

LDU Dunaj, 10. marca. (ČTU) Državni zakonik objavlja zakon z dne 26. februarja 1920 o službeni pogodbi hišnih poslov. Zakon stopi v veljavo dne 1. maja 1920.

ZA ZBOROVALNO IN KOALICIJSKO SVOBODO.

LDU Ljubljana, 10. marca. Opaža se, da se zakon o zborovalni svobodi in koalicijski zakon le prepogostokrat kršita. Temu mora biti konec. Vlada je odločena, da v vseh ozirih vzpostavi in uveljavi zakon, red in pravico, zahteva pa zato tudi od ljudstva, da spoštuje zakone in vladne odredbe ter da respektira oblastveno avtoriteto. To je pot, ki vodi iz revolucionarnih odnošajev v normalne razmere, ki so pogoj ljudskega blagostanja in konsolidacije naše mlade države. V tej smeri bo vlada z vso resnostjo in z vsem potrebnim poudarkom nastopala in s tem zagotovila vsakemu ono resnično svobodo mišljenja in javnega delovanja, za katerim stremi vsaka prava demokracija. V doseg tega namena vlada ponovno opozarja na določbe zakona o zborovalni svobodi in zakona o koalicijah, ki sta bila objavljena v časopisih. — Takoj po prevratu, ko so bile razmere v Sloveniji še povsem neurejene, je vlada marsikaj prestopek spregledala, upajoč, da se bo po vojni povzročena podivjanost kmalu podela. Sedaj pa ni nobenega povoda več, da bi se prizaneslo takim elementom, ki ogrožajo javni mir in red. Težki položaj, v katerem se nahajamo, zahteva od slehernega resno delo za dobrobit naše domovine in spoštovanje zakonov.

NARODNA BANKA.

LDU Belgrad, 10. marca. Med Narodno banko kraljestva SHS in ministrstvom pravosodja se je sklenil sporazum, po katerem se odstopajo Narodni banki vse zgradbe in lokali bivše Avstro-ogrske banke. V teh zgradbah bo banka otvorila svoje podružnice. Višino zakupnine bodo določili posebni odposlanci.

SPLOŠNA DEMOBILIZACIJA V JUGOSLAVIJI

LDU Belgrad, 10. marca. Govori se, da se bo od 20. do 24. t. m. odredila občna demobilizacija vojske. V vojski bodo ostali samo kadri.

MONOPOL NA PREMOG.

LDU Praga, 10. marca. (ČTU) Kakor poroča »Tribuna«, namerava vlada uvesti monopol na premog in prevzeti v svojo upravo pridobivanje in prodajo premoaga. Odločitev se še ni izrekla.

STAVKA V ŠLEZIJU.

LDU Moravska Ostrova, 10. marca. (ČTU) Stavka čeških rudarjev v šleškem revirju, ki je izbruhnila iz političnih vzrokov vsled upravnih odredb komisije za plebiscit, je dobila velik obseg, ker so poljski delavci začeli s protistavko. Skoro vse šleške jame stavkajo, skupaj 19 jam s 24 tisoč rudarji. V Porembi so pretepli obratnega vodja. Komisija za plebiscit se pogaja s stavkajočimi. Tudi v Rotschildovi jami, ki je bila pred kratkim prideljena Čehoslovaki, stavkajo delavci, ki zahtevajo boljšo mezdo, kakor je v drugih revirjih.

ANGLIJA IN NJENI DOLŽNIKI.

LDU London, 10. marca. (ČTU) Zakladni kancelar Chamberlain je izjavil v zbornici, da znaajo predumji, ki jih je dala Anglija posameznim državam brez kredita za obnovo: v Rusiji 526, Franciji 405,5, Italiji 470, Belgiji 86,5, Srbiji 20, Grški, Portugalski, Rumunski in drugih državah 51 milijonov funtov. Belgijsko posojilo se je dovolilo brez obresti, kapital se bo kril po sklepu zaveznikov vlad z nemškimi zemljiškimi obveznicami. Do premirja se od Srbije in Črne Gore niso zahtevale obresti.

FRANCOSKI GENERAL V BELGRADU.

LDU Belgrad, 10. marca. V nekaj dneh bo prišel v Belgrad general Franchet d'Esperey.

Jože Gostinčar.

Naj to ne bo slavošpev. Naš Jože Gostinčar, v celem svojem življenju vedno skromen, ne mara za slavošpeve in častitke. In delavska organizacija tudi nikdar ne sme služiti poveljevanju oseb. Vendar pa pri nobeni organizaciji ni potreba toliko osebnih žrtv in osebnega truda in trpljenja kot ravno pri delavski organizaciji. Zato je treba vedno iznova poudarjati našemu mlademu rodu, da organizacija, ki njeno delo in načelo ni oplojeno z žrtvami in trpljenjem njenih voditeljev, nikdar ne bo dosegla svojih namenov, nikdar ne bo dobila korenin v srcih delavskega ljudstva. In prav zato moramo poudariti mlademu rodu v nauk in posnemanje delo in trpljenje našega delavskega vodje Jožeta Gostinčarja.

Dne 17. marca bo praznoval svojo 60 letnico. Dolžnost nas vseh organiziranih tovarišev svojega voditelja je, da se ga bomo ta dan spominjali. Navadno se ob takih prilikah piše o osvelih možeh in o zaslugah. Mi pa pišimo o ljubezni do krščanske delavske stvari. Pišimo o delavskem trpinu, ki je delal in trpel dolgo dobo 60 let ter pri vsej bedi, ki je je dostikrat bil deležen, niti enkrat ni omahnil v svoji zvestobi do krščanske delavske organizacije.

Če včasih v naših vrstah kaj ne gre naprej, iščemo vzrokov. Kolikokrat manjka zvestobe, prave, skalne in svete zvestobe! Kolikokrat ni tiste nesebične ljubezni do stvari! Kolikokrat nam škoduje lenoba in komodnost, ko bi bilo treba žrtvovati svoj počitek, zabavo in razvedrilo. Tako včasih organizacije, ki imajo v sebi nadarjene in sposobne ljudi, ne pridejo naprej. Mladi naj se uče teh potrebnih lastnosti na vzgledih starih naših voditeljev. Zato pišemo o Jožetu Gostinčarju.

Usoda njegovega življenja je bila usoda tisočih delavskih fantov. V Beričevem se je rodil kot sin kmetškega proletarca. V ljudsko šolo je hodil v Ljubljani, kjer se je nadarjeni fantek pridno učil. A revščina ga je pognala — mesto v višje šole — po svetu za trdim delom. Delal je na Tirolskem pri zgradbi železnice, delal kot delavec v ljubljanski predilnici, kjer je postal paznik. Ko je bila predilnica opuščena, je že v letih moral iskati dela drugod. In kot delavec je bil izvoljen v državni zbor, kjer je vse svoje sile posvetil pridnemu, zvestemu delu za delavsko ljudstvo.

Zgodaj se je Gostinčar začel udeleževati društvenega življenja. Skrbel je za svojo umsko izobrazbo po knjižnicah in društvih. Obiskoval je »Dramatično šolo« pod rajnim Borštnikom.

Prišlo je 1. 1894, znamenito v zgodovini krščanskega gibanja. Tedaj se je na Šmarni gori ustanovilo »Slovensko katoliško delavsko društvo«. Jože Gostinčar je bil prvi med ustanovitelji, ki so naprosili za sodelovanje tedanjega kaplana dr. Jan. Kreka. Tako sta se sešla dr. Krek in Gostinčar ter ostala skupaj, do konca zvesta delavski kršč. organizaciji. Krek in Gostinčar — jedro krščanskega delavskega gibanja.

Ves križev pot delavskega organizatorja je prehodil Gostinčar skupno z dr. Krekom. Delavsko združništvo, konsum, delavsko stavbinsko društvo, koliko skrbi in dela je povzročilo to. A vztrajala sta oba. Bili so časi, ko je rajni Evangelist podžigal pogum Gostinčarju, a bili so tudi časi, ko bi bil klonil tudi rajni naš Krek, da ga ni zopet bodril naš Gostinčar s svojimi delavskimi tovariši.

Ta peščica mož je delala tedaj ter orala ledino krščanske delavske organizacije. Ni bilo inteligence, delavci sami so z dr. Krekom nosili vso težo dela. In vendar je šlo naprej. Naša stvar se je razvijala, postala je velika in močna. Jože Gostinčar, zvesti in nesebični, pa je ostal isti ko prej. Niti za

las se ni spremenil, ko je postal poslanec, niti za las ne, ko je v Jugoslaviji postal minister. S svojim delavskim društvom, ki mu je predsedoval tudi med vojno, je hodil kot oznanjevalec po deželi in pripravil srca za Jugoslavijo. Drugi so stali ob strani in čakali, on pa je delal skupno s celokupno organizacijo krščanskega delavstva. Ko smo dobili svojo državo, so hoteli nasprotniki, hlepeči po moči, da uduše našo organizacijo. Gostinčar se ni udal ne sili ne vabam. Ko so razni delavski voditelji postajali milijonarji na stroške ljudstva, je Gostinčar še danes prav isti revež, ko je bil 1. 1894 ob ustanovitvi krščanske delavske organizacije.

Ko druge organizacije danes mečejo ob tla svoje še mlade delavske voditelje, se naša krščansko-socialna delavska organizacija zbira okrog svojega sivega proletarskega vodje, ki je, nesebičen, čistih rok in zvestega srca, danes bolj ko kdaj poprej: naš voditelj, naš tovariš, naš Jože.

Načela, ki rode take voditelje, imajo v sebi jamstvo gotove zmage. Ta načela so vredna naših žrtv.

Slovenski krščanski proletarijat, politično organiziran v Delavski zvezi, strokovno združen v Jugoslovanski strokovni zvezi, ob priliki 60 letnice svojega voditelja izjavlja, da je pripravljen na boje in žrtve, da zmaga misel krščanskega socializma!

Pojdimo za njim v duhu očeta Kreka! To bodi naše voščilo ob 60 letnici Jožeta Gostinčarja!

Posebna sodišča zoper verižnike.

V Avstriji bodo dobili nov zakon, ki bi se ga tudi mi srčno veselili, ko bi ga imeli. V zbornici je bil predložen nov zakonski načrt, s katerim se uvajajo posebna sodišča za verižnike, tatove, vlomilce in oderuhe. Ta družba namreč po mnenju vseh poštenih ljudi spada skupaj. Ta nova sodišča ne bodo poslovala tako na dolgo, ko druga. Imela bodo takozvano okrajšano postopanje, kakor je to v navadi pri prekem sodu. Razlika bo v glavnem ta, da preki sod proglašajo navadno smrtno kazen, ta sodišča pa ne bodo obsojala na smrt (kar bi pa za to vrsto ljudi nič ne škodovalo). Obtoženec se bo takoj postavil pred sodišče brez pismene obtožbe. Razprava sme trajati k večjemu 3 dni. Proti obsodbi ni vzklica, obsodba stopi takoj v veljavo in se takoj izvrši.

Ko bi pri nas poslovala taka sodišča, bi brez dvoma ta zločinska zalega imela pred postavo več respektja nego ga ima danes.

D' ANNUNZIO PROTI ANGLIJI.

LDU Berlin, 9. marca. (ČTU) D'Annunzio je imel na Reki strasten govor proti Angliji. Dejal je med drugim: Mogoče bomo vsi skupaj umrli pod ruševinami Reke. Toda iz teh ruševin bo vstal duh, ki nas bo maščeval. Od sinfajnovcev pa do rdečega prapora, ki združuje polmesec s križem, se bo inteligenca obrnila proti izsesavanju neoboroženih narodov. Anglija, ki si je podvrgla Perzijo, Mezopotamijo, Arabijo in večji del Afrike, pošlje lahko tudi nam ste rablje, ki koljejo v Egiptu vstase. Požrešna država, ki zalezava Carigrad, ki ima tretjino Kitajske v svoji posesti in ki bi hotela sedaj dobiti še vse otoke v Tihem oceanu južno ekvatorja, država, ki ni nikoli sita, more proti nam uporabiti ista sredstva. Toda mi bomo končno vendarle ostali zmagovalci, ker se bodo ustaši vseh narodov zbrali pod to zastavo. Imeli bomo novo križarsko vojsko vseh ubogih narodov proti tem roparjem, ki so večeraj izrabljali vojno in danes mir.

MOST ČEZ DONAVO.

LDU Belgrad, 10. marca. Rumuni so dovolili Jugoslaviji del gradiva za novi most čez Donavo. V Subotico je že prispel pri vlak 32 voz. Ostalo gradivo pričakujejo prihodnje dni.

WILSON SE NE UDA.

LDU Washington, 10. marca. (Dun. KU — Brezlično.) Predsednik Wilson je v svojem pismu senatorju Hithocku izjavil, da mora brezpogojno odkloniti vsak pridržek k členu 10 v pogodbi zveze narodov, ki je ogeljni kamen vse pogodbe. Ne upira se proti pridržkom, ki samo urejajo isto stvar, toda člen 10. je temelj pogodbi in se ne sme izpremeniti. Odgovornost glede odločitve prepušča senatu. Zedinjene države naj se z vsemi močmi pridružijo zvezi narodov, ali pa naj se umaknejo.

RUSIJA IN RUMUNIJA.

LDU Moskva, 10. marca. (ČTU) Po verjenik za zunanje stvari Čičerin je brezlično naznanil rumunski vladi v Bukarešti in rumunskemu ministrskemu predsedniku v Londonu, da sovjetska vlada z zadovoljstvom jemlje v vednost sklep rumunske vlade, da hoče vstopiti v neposredna mirovna pogajanja. Ruska sovjetska vlada si dovoli sporazumno z ukrajinsko sovjetsko vlado kot kraj pogajanj predlagati mesto Harkov, ki stoji zelo ugodno ter omogoča zastopnikom vseh treh strank neposredno in nepretrgano zvezo s svojimi vladami. Da se udeležijo pogajanj delegati ukrajinske sovjetske republike, je vsled položaja neobhodno potrebno, ker bi se sicer niti teritorialna, niti druga važna vprašanja ne mogla rešiti.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

LDU. Belgrad, 10. marca. Kakor javlja »Politika«, bo vlada začela revidirati stalež uradnikov pri ministrstvih in pri deželnih vladah. Kot vzrok tega postopanja se navaja prekoračenje proračuna. Zmanjšalo se bo zlasti število onih uradnikov, katerih mesto ne obsega proračun.

VELIKANSKI POŽAR V MACEDONIJI.

LDU. Belgrad, 10. marca. »Politika« javlja iz Loznice: Planina Vučevo je od snoci v plamenih od Črnega vrha do Hana in Bilje. Požar se je razširil tudi na gozde Monastir, Tronoše, Cera in Vidojevice. Prebivalci Loznice in okoliških vasi, ki so v vojni že toliko trpeli, gledajo ta strašni prizor. Požar se je pojavil na tistih krajih, kjer sta poginila brata Ribnikarja. Ogenj je nastal menda vsled nepazljivosti.

To so socialisti.

S Koroške Bele se nam piše: Ali jih poznate? — Seveda jih, — saj povsod enako nastopajo. — Ali ste jih že slišali? Seveda smo jih, — saj gre čez tri gore njih vpitje. — Ali ste se jim že smejali? Seveda smo se jim! V postu tudi! Tudi! Pri nas na Javorniku in na Koroški Beli tudi, takoj prvo nedeljo — in veste zakaj? Zato! Poslušajte jih!

1. Mi nismo zoper vero! samo zabavljamo, sramotimo — in norčujemo se iz nje.

2. Mi nismo zoper cerkev — samo v cerkev ne hodimo. In če gremo, posedamo okrog cerkve — ter bi boljše storili, ako bi ostali doma.

3. Mi nismo zoper duhovnike — samo kjerkoli nam je mogoče, jim nasprotujemo in jih psujemo.

4. Mi nismo zoper svobodo — samo vabila J. S. Z. trgamo iz hiš in krščanskih organizacij ne moremo trpeti.

5. Mi nismo zoper delavce — samo iz tovarne bi radi izgnali vse, ki niso naši.

6. Mi smo proti kapitalu — a le če je kapital v farovžu. Pred rdečim ali judovskim kapitalom pa ležimo na trebuhu.

7. Mi zabavljamo zoper vojsko — pa gremo služiti tudi prostovoljno.

8. Mi ne maramo doktorjev (namreč krščanskih strank). Svojim pa — če so rdeči — pucamo stifleto.

9. Mi vemo, da je dal papež 3 milijarde za deseto ofenzivo (imeli smo kurirja na papeževem dvoru — ki se je pred kratkim vrnil) samo dokazati ne moremo.

10. Mi nismo zoper kmeta — samo s njim nismo.

11. Mi smo za splošno in enako volilno pravico, tudi kmetov, žen, samo glasujemo ne za to.

12. Mi smo dosegli vse za delavca — samo zadnjič nam je lastna vlada odbila naše zahteve.

Socialisti! Poglejte se v to-le ogleđalo! Za vsakim teh stavkov stoji — vaš mož!

Ali vas ni nič sram? Mi se vam smejemo!

Na Koroški Beli se je vršil 22. februarja šod »Delavske zveze« in »Kmetске zveze«, kateri je bil zelo dobro obiskan. Na shodu je bilo tudi precejšnje število naših političnih nasprotnikov »socijev«, kar bi jim bilo le v čast, ako bi se bili na shodu obnašali tako in zadržali, kakor gre olikanim »sodrugom«, kateri obiskujejo takozvano »politično šolo«. Med izbornim govorom dr. Stanovnika slišale so se zelo pikre opazke, toda mi kršč. socialisti smo se zatajevali, da ni kaj padlo na razburjene buče, katere bi bile potem še bolj rdeče. Slišali smo n. pr. »Večerna sova«, »klerikalci«, »ajmoh-tarji«, S. L. S. ima same »fajmoštre«, tehante, dohtarje in sploh pobere vsako »golazen« v svojo stranko. Taki izrazi morejo le na soc. dem. zelniku zrasti. V pomirjenje prenapetih socialskih možgan jim pa povemo odkrito, da duhovni in krščanskomišleči doktorji niso nikaka »golazen«. Dalje smo tudi slišali, da je bil prevz. gosp. knezonadškof goriški, delničar pri 16, beril šest-najstih velepodjetjih. Naša dolžnost to ni, da bi to preiskavali — pač pa prosimo dotičnega cenj. »sodruka«, naj nam dotična velepodjetja imenuje (ime sodruka je znano). Smemo pa trditi, da to ni res, ter se je vseh teh 16 velepodjetij skuhalo v rdečih možganih.

Na našem shodu se ni nikomur od soc. demokratov skrivil niti las na glavi, pač pa bi nas pometali z njih shoda, ako bi bil kdo tako predrzen, ter bi šel poslušati vezanje njih otrohov.

Na pustni torek zvečer ponovilo je tukajšnje »Slov. katol. izobraževalno društvo« burko, ter so se čuli pred Domom tudi izizvalni kliči znanih oseb n. pr. prokleti ajmoh-tarji hu... in še več podobnih, na kar pa ni nihče naših somišljenikov črnil besedice.

Gospodi »sodrug«! Ako pridete mogoče še katerikrat na kak naš shod, obnašajte se dostojno, ker toliko olike se pa menda že naučite v svoji »politični šoli«.

Delavec.

Politične novice.

+ Demokrasko-socialistična vlada nam je hotela vzeti kruh! Ob odstopu bivše vlade je prišel iz Vojvodine glas, da je vojna oblast zaplenila tamkaj vse žito, ki so ga poverjeni slovenski zavodi — žitni zavod, Vojna in Gospodarska zveza in dr. — nakupili za Slovenijo. Jugoslovanski klub je takoj nastopil in zahteval, naj se žito nemudoma oprosti in dovoli prevoz v Slovenijo. Niti novi prehranjevalni, niti vojni minister nista ničesar vedela o ukazu za zaplenbo žita. Na energično zahtevo Jugoslovanskega kluba so šli stvari do dna in tu se je dognalo, da je odredil prisilno odzemanje žita bivši vojni minister Hadžić v sporazumu z bivšim ministrom za prehrano Bukšegom, oba člana prejšnje demokrasko-socialistične vlade! Ako ne bi bila prišla nova vlada oziroma ako ne bi bil posredoval Jugoslovanski klub, bi bila ostala Slovenija po zaslugi in nakani demokratov in socialistov ravno za Veliko noč brez kruha in moke. Tako so ti ljudje delali za blagor ljudstva in narodno edinstvo!

+ Minister odkriva gnulobo prejšnje vlade. V večerajnji seji narodnega predstavništva je nastopil trgovinski minister Ribarac z odkritji o korupciji prejšnje vlade, ki so napravila na zbornico silen vtis. Ribarac je očital demokratom absolutistični režim, korupcijo z izvoznici, zapravljane državne denarja brez dovoljenja in kontrole parlamenta. Svojim pristajem so dajali dovoljenja za uvoz in izvoz brez carine in tako škodovali državo za ogromne vsote. Minister Ribarac je podal ostavko, da dobi svobodne roke za nadaljnjo podrobna odkritja v narodnem predstavništvu. Navedel bo natančno imena oseb in vsote, za katere je bila oškodovana država. Tako prihaja sodba nad demokrate in socialiste za grehe, ki so jih delali, ko so bili na vladi, z največjo lahkomišelnostjo in nesramnostjo misleč, da bo njih gospodstvo večno.

+ Izpremembra v ministrstvu. Namesto odstopivšega Stojana Ribarca prevzame trgovinsko ministrstvo sedanji pravosodni minister dr. Ninčič, na njegovo mesto pa pride kak drug član Ribarčeve skupine.

+ Socialistični poslanec o prejšnji vladi. V večerajnji seji parlamenta je podal socialistični poslanec Knežević izjavo, da bo dal sedanji vladi kvorum, ne pa zaupnice. Potem je udaril po bivši demokrasko-socialistični vladi in rekel, da v šestih mesecih ni ničesar storila za ljudstvo. Obetala je volitve, a tekem šestih mesecev ni ničesar pripravila zanje.

+ Novo oboroževanje. Kakor poroča »Achtuhr-Abendblatt«, javlja list »Berlingske Tidende« iz Londona: Vlada je iznova zapovedala, da se zgradi deset novih križark, trinajst podmornikov in sedemnajst drugih vojnih ladij. — Ne bo še konca!

+ Tudi v Italiji se bori med seboj razne socialistične struje. »Arbeiterzeitung« priobčuje dopis svojega poročevalca iz Rima z dne 29. februarja t. l. Dopisnik razpravlja o sporu v italijanskem socialističnem taboru, ki je pomemben ne le za celo Italijo, ampak tudi za Evropo. Nasproti si stojijo maksimalisti, ki jih vodi Bombacci, in zmerni socialisti, ki jim korakata na čelu Turati in Treves. Prvi stojijo na stališču, da je prišel čas za prevrat; proletarij mora s štrajki in vsemi mogočimi sredstvi sedati

njo krizo meščanske družbe pospešiti, izvesti revolucijo in ustanoviti komunistično sovjetsko republiko. Turatovci pa pravijo, da je maksimalistični program sedaj še neizpeljiv in da bi se sovjetska republika, ako bi se tudi ustanovila, ne mogla držati. Sedanje stisko buržuazne družbe naj proletarij izrazi v to, da buržuaziji vsili čim dalekosežnejše svoje zahteve in ji izvije iz rok čim več politične in gospodarske moči. Med obema strujama se še vrše pogajanja, a ni nobenega dvoma, da bodo zmagali maksimalisti. Kakšen je drugače položaj v Italiji, opisuje dopisnik tako-le: »Vsak dan postaja jasnejše, da preživlja Italija težko gospodarsko krizo, ki ima svoj vir v pomankanju surovin in nizki valut. Od 1. marca dalje se zopet racionirajo vsa važnejša živila, uvoz večine živežnih sredstev iz inozemstva je prepovedan, vlaki se ukinjajo in napovedujejo se še obsežnejše omejitve prometa. Tod in tam se v nemajo nemiri, ki pa sebi imajo v inozemstvu za posledico, da vrednost lire še bolj pada. V teku so velike stavke, druge se pripravljajo. — Polom gospodujočih slojev se kaže v Italiji v njihovi popolni nesposobnosti, da bi spopeli proizvajanje blaga zopet v tir. Državni obrati delajo z ogromnimi izgubami, manjka premoža, manjka železa. Manjkalo bo tudi kruha, kakor hitro bi odpovedal severnoameriški kredit. Ako proletarij hoče, more današnji položaj poslabšati do neznoznosti. Obsežne stavke morejo ustaviti še to bore produkcijo, kar je je, nove plačilne zahteve onemogočijo dobičkanost podjetij, notranji nemiri zasutji vire inozemskega kredita. Vse to bi povzročilo nepopislno stisko; ki ji, kakor se zdi, višje plasti proletariata s svojimi mezdami po 30 lir in več na dan in s svojim neprestano rastočim potroškom že danes pripravljeno pot.« — Italija ima po vsem tem več kakor en razlog, da opusti svojo imperialistično politiko in se čim preje mirno sporazume s svojimi sosedi, da se more potem posvetiti ureditvi svojih notranjih razmer. — Zanimivo je, kar pravi dopisnik o italijanski ljudski stranki: »V tem ko (socialistični) proletarij prekrizanih rok čaka na sovjetsko republiko, pripravljajo klerikalci svojo malomeščansko in kmečko demokracijo, kot mogočno protiutek proti revolucionarnemu proletariatu; oni se opirajo na krajevno avtonomijo in pošteno upravo in imajo v času, ko nihče nima časa ne denarja, sredstva in ljudi.«

+ Izjave dr. Ivo Franka. Graški »Volksblatt« prinaša pogovor svojega sotrudnika z dr. Ivo Frankom, ki se tačas mudi v Gradcu. Dr. Frank ima svoje stalno bivališče v Italiji ter je prišel v Gradec samo radi ureditve nekih gospodarskih zadev. Odločno zanika vest, da bi si bil izbral Gradec za sedež svoje propagande proti Jugoslaviji. S tem bi slab plačeval gostoljubnost štajerskih Nemcev, ki so ob prevratu dali zavetje njemu in mnogim drugim hrvatskim emigrantom, ki so iz Jugoslavije bežali v Evropo. Ne taji pa, da še sedaj dela za svoj narod, in sicer v tem pravcu, da dobe Hrvatje možnost, da sami odločijo o svoji usodi, o svoji državni obliki in vladarju. Vendar naglašja, da Hrvatje nimajo nobenega razloga, navduševati se za padlo dinastijo Habsburgovcev in da velja politično načelo, da cvete sreča Hrvatom le v zvezi z avstrijsko monarhijo, kot popolnoma premagano stališče. Hrvatski ideal je svobodna, kolikor mogoče nevtralna ljudska republika. Ta je pa dosegljiva edino-le na razvalinah današnje centralistične Jugoslavije. Ako iz pogovora še dodenemo, da je govoril Frank z največjim sovražstvom o Srbih, zatiral pa Nemcem večno prijateljstvo Hrvatov — ima, mislimo, o tem Franku vsak izmed nas enkrat za vselej dovolj.

+ Francija in Vatikan. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Bazla: Kakor se javlja pariškimi listom iz Rima, se skraj zopet vzpostavijo odnošaji med Francijo in Vatikanom. Za nuncija v Parizu bo imenovan Cerretti. Kot novi poslanik Francije pri Vatikanu bo odpotoval Cambon v Rim.

+ Uradniška reforma na Angleškem. Na Angleškem se je te dni vršila anketa, ki je sestavila predloge za uradniško preobnovo. Na enketo so bili parlamentari in državni uradniki. Anketa se je med drugim izrekla za popolno enakopravnost ženstva v uradniški službi. Minimalne plače za moške in ženske uradnike se morajo izenačiti. Ženskam morajo biti brez omejitve dostopne vse državne službe. Napredovanje se vrši temeljem dokazane sposobnosti. Edina razlika pri plačbi bodi ta, da se uradnicam zvišuje plača samo do gotove vsote, od te meje dalje pa samo možkim. Zato pa dosezi plača ženskih poduradnikov 180 fintov šterlingov že s 34. letom starosti, moških pa šele s 36. letom. Dalje je anketa zahtevala, da se uredba pomožnega uradništva odpravi in se celokupna uprava postavi na temelj stalnega uradništva s pravico do pokojnine.

Širite „Večerni list“!

Dnevne novice.

— Za doktorja modroslovja je promoviral na dunajski univerzi Blaž Svetelj.

— Zamenjajte takoj tisočrondske bankovce! Kakor smo že ponovno objavili, se tisočrondske bankovci po 15. marcu t. l. ne bodo več zamenjali in prenehajo s tem dnem biti splošno zakonito plačilno sredstvo. Opozorjamo občinstvo, da se požuri z zamenjavo, ker po tem roku se tudi falsifikati ne bodo več odvezali. Če kdo rok zamudi, naj si sam sebi pripiše posledice in naj pozneje nikar ne nadleguje uradov, ker bi bil vsak tak korak brez uspeha.

— Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, dne 10. marca 1920.

— Prošnje za izvozna dovoljenja. Izvozniki blaga v inozemstvo se opozarjajo, da je vlagati poslej vse prošnje za dovoljenje izvoza neposredno pri tukajšnji podružnici centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom. Ta podružnica bo prošnje pregledala ter jih potem opremljene s potrebnimi podatki in potrdili oddala delegaciji ministrstva financ, ki izstavi predpisane izvozne dokumente. — Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, dne 9. marca 1920.

— Kako pospešiti stavbarsko delo. Inženier Adolf Bretzky na Dunaju predlaga v svojem natečajnem spisu, ki je dobil razpisano nagrado, naj se predvsem ustvari močna organizacija vseh stavbinskih podjetnikov, ki bi izvedla enotno gospodarstvo s celokupnim stavbenim materialom. Potem naj bi se v stavbinskih obratih uvedel Taylorjev sistem, ki se je na Nemškem izobno obnesel. Preosnujejo naj se zastareli stavbinski predpisi, vsled katerih se po nepotrebnem zazidava velik del narodnega premoženja. Prepove naj se delo šušmarjem bodisi pod lastnim ali tujim imenom. Uredi naj se konkurenčno vprašanje, polagoma odpravi inozemski najemnikov in izključi naval inozemskih podjetnikov. Na tej podlagi naj bi se začelo delo, ki vsekakor ne bo zelo dobičkanosno ter ga posameznik nikakor ne bi zmogel.

— Vlom v Oroszyjev mlín. V noči od 25. na 26. decembra je kakor navaja obtožnica vlomil Ivan Sode v umetni mlín Hermana Oroszyja v Borovljah in ukradel 2 vreči bele moke in gonilni jermen. Sode Ivan se je pri dežel. sodišču v Ljubljani zagovarjal, da on ni vlomil, pač pa je prodajal moko in jermen na bratov račun in da takrat še ni vedel, da je bila moka ukradena, katero da je moral ukrasti njegov brat Anton, ki je v Nemški Avstriji. Ivanu Sodu je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani 4 mesece ječe.

— Trbovlje. V noči od 5. na 6. marca je bil posestniku Boštjanu Jager ukraden električni motor: 315 voltov napetosti s nadpisom Franc Pichler, Weitz, do 150 kg teže, vreden 15.000 kron.

— Perilo, v vrednosti 4975 kron, znamenovano s črkami J. R. in J. S. je bilo ukradeno gospodu dr. Ivanu Rudolfu v Zbelovskih Gorcih pri Rogatcu.

— Ljubeznjiva gosta. Dne 4. t. m. sta prišla v gostilno Ivane Krajncič v Oslinici dva moška v starosti 25 in 40 let, prvi ima na desni strani očesa bulo; medtem ko je gostoma menjala gospodinja 100 kronske bankovce, sta ukradla par popolnoma novih ženskih čevljev.

— Kožuh ukradel je v Radovljici 12. januarja t. l. Jožetu Valenta pri Kunstiju Janez Urh iz Ribnega. Urh k razpravi v Ljubljano ni prišel, Valenta je dognal, kdo je vzel kožuh, kar je naznanil tudi orožnikom. Urha je obsodilo deželno sodišče v dva meseca težke ječe.

— Kaznovane nasilnosti. Ignacij Praznik, Janez Piškur in Alojzij Piškur so 10. oktobra v Mengšu, okrajno glavarstvo Litija, kakor jim očita obtožba, in dne 19. oktobra na Primskovem Jožetu in Mihlu Verbiču žugala z umorom in s požigom. Ignacij Praznik sam je pa dne 12. oktobra v Mengšu, oborožen s kolom in z odprtim nožem prišel v Verbičovo hišo, tam je udaril s kolom po glavi in mu prebil na čelu kožo. Alojzij Piškur je pa 12. oktobra v Mengšu iz same hudobije raztresel po travu 1 mernik Verbičevega prosa in zlomil gnojne vile. Piškur je pa dne 12. oktobra 1919 udaril v Mengšu Jožeta Verbiča s kolom po glavi. — »Zakaj ste jezni na Verbičeve?« vpraša g. Vedernjak Praznika. — »Pijani smo bili, so nas pa s prešči zmerjali; pijan sem bil do nezvesti.« — »Od popoldne do treh so rogovili okoli naše hiše,« pravi priča Ančka Verbičeva. — Jože Verbič pokaže, kako je Praznik mahal z nožem proti njemu; brat Miha jih je nato nagnal z vilami, toda zapodili so ga v gozd. On je šel na to po orožnike. »Ali so bili kaj pijani?« — »Ravno dovolj za sitnost delati, tekli so čez njive za bratom, kakor zajci.« Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Ignacija Praznika v 6 mesecev težke ječe, Janeza in Alojzija Piškura v vsakega na 1 teden zapore.

— Tatvine v Šmarinem pri Litli. Na Ogrskem je bil l. 1903. rojen Adolf Probst,

delal je kot delavec v Zavrstniku in kradel je tudi. Okradel je v šmartnem pri Litiji Ivana Riolino, Ljudevita Landeckega in Naceta Fincingerja. Probst se hoče zagovarjati nemško, če tudi dobro zna slovensko. »Zakaj si kradel?« — »Čevljev nisem imel.« — »Zakaj si torej ukradel poleg čevljev še britve in sekire.« — Molk. Probstu je prisodilo deželno sodišče 14 dni navadne ječe.

— **Plavokrvna »usmiljenost«.** Kdo zameri, če živi ta ali oni plemič, ki ima posestva v naših krajih, še vedno pri nas, a da se ti ljudje obnašajo še vedno prav tako neplemenito kot nekdanj, to je pa že od sila. Lepe vzglede usmiljenja imamo v zadevi baronice L. (Trzin), ki ima za oskrbnika trdega Nemca, nekega Riedla, ki se sam imenuje za baronovega namestnika. Pri ti hiši je služil neki gozdar nad 42 let in v teh letih ni prislužil toliko, da bi mu bila dala baronica dva droga za mrtvaška nosila, ki jih je na prošnjo odklepa. Ta gozdar bi moral dobiti mesečno 12 kron plače, kavo, cikurijo, metrolej in mleko. Vsega tega je ob vojni manjkalo, zato je dobival samo 12 kron plače, za čase boleznj pa mleko, ki je bilo neuporabno. Gozdarjeva žena pa mora sedaj na stara leta iz stanovanja, dasi je na razpolago cela prazna graščina, samo da dobi zavetišče neka druga stanovalka, ki je na srcu grajskemu oskrbniku; pač bi smela ostati gozdarjeva žena v stanovanju, če bi bile njene hčerke pripravljene delati tlako baronici in oskrbniku. Drug slučaj je z valpetom, ki je služil 30 let pri hiši; njegovi ženi, ki je že priletna in težko dela, so tudi že parkrat odpovedali stanovanje. Slišali smo, da se tudi hišničam ne godi ravno dobro. Poleg te usmiljenosti se pridruži še dejstvo, da je v Trzinu prazna graščina, ki služi baronici samo za letovišče, v Ljubljani pa, v tem gnezdu stanovanjske mislerije, ima ona sama iz štirih sob obstoječe stanovanje. Kako je naredila, da vara stanovanjsko oblast, to je stvar njene zvitosti, ki je pri nji gotovo bolj razvita nego usmiljenost.

— **»Aha, to ja pa huda ženska!«** pravi sodnik Frančišek Bokal iz Lok. Obtožena je, ker je 6. novembra l. l. davčnega izterjevalca Ignacija Finka in okrajnega sluga Ljudevita Butara, katere sta prišla rubit, ozmerjala: »P..... h..... lumpije, hlapci; poberite se stran, drugače bosta lepena.« Bokalova pove, da je res rekla »hlapci.« — Tak pozdrav pa vendar ne gre. — Gospod Fink potrdi, kar obdolžuje obtožnica Bokalovo. »Hudo žensko!« je sodila ljubljanska deželna sodnica na 48 ur strogega zapora. — »Slišo gospod, ali bi ne mogli tako narediti, da bi plačala?« — »To ne gre, ne moremo «glibati», ker nismo trgovci.«

— **Stanovanjsko vprašanje v Zagrebu.** Poverništvo za socialno politiko v Zagrebu je izdalo naredbo, glasom katere sme razpolagati s stanovanji, sobami in skladišči ter tudi posameznimi deli v istih edinole mestni stanovanjski urad, katerega se mora vsak izraznjen prostor naznani tekom 3 dni. Vsako oglašanje glede stanovanj v listih ali na vratih je prepovedano.

— **Vseučiliška imenovanja v Zagrebu.** Za javnega izrednega profesorja matematike na zagrebski tehniki je imenovan priv. docent dr. Željko Marković. — Naslov izrednega vseučiliškega profesorja je dobil privatni docent dr. Branko Drechsler.

— **Ljudsko štetje v Gradcu.** Glasom zadnjega ljudskega štetja, ki se je završilo 31. jan. t. l., šteje Gradec 157.032 prebivalcev, od teh 72.126 oseb moškega in 84.906 ženskega spola. Hiš je v Gradcu 6465; 403 osebe stanujejo v železniških vagonih. L. 1900. je štel Gradec 138.080 oseb, l. 1910. pa 151.781, prirastek zadnjega desetletja znaša torej 5251 oseb.

— **Valute na zagrebski borzi 10. t. m.:** dolarji (100) 14.500; avstrijske krone (100) 60; zigosani levi (100) 180; carski rublji (100) 195; čehoslovaške krone (100) 180; 20 kron v zlatu 250; angleški funti (1) 520; francoski franki (100) 1080; napoleonor 547; marke (100) 219; leji (100) 255; souvereign 645; italijanske lire (100) 830; turška lira en komad zlat 575.

Ljubljanske novice.

lj V št. Peterskem prosvetnem društvu je danes zvečer predavanje ob pol 8. uri. lj Ben Hur, zgodovinsko igrjo iz Krištofovih časov, ki je spisana v devetih slikah po znanem romanu, bo uprizoril Ljudski oder znova v nedeljo, dne 14. t. m. ob 7. uri zvečer. Ta igra je polna pestrega življenja in krasnih slik. Pretresljivo je v nji opisana usoda Hurove družine, ki je padla po svoji nekrivdi v največjo nesrečo. V nji vidimo lep značaj Simonida, odurno arabskega šejka Ilderima. Znamenita je slika v antijohijskem cirklu in v idernejskem gradu ter čudežno ozdravljenje gobavih v Belfagi. Opozorjamo, da bo ta dan uprizorjen Ben-Hur zadnjič. Vsakdo naj si preskrbi vstopnico v petek in v soboto v predprodaji.

lj Mrak. To lepo dramo v treh dejanjih, ki jo je spisal Petar Petrovič, bo igral Ljudski oder v sredo, dne 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer. V ti igri bo gostoval v vlogi Ilija Vujina g. Milan Skrbineš.

lj **Spored koncerta »Glasbene Matice«** s sodelovanjem pevskega zbora, popolnega orkestra kralj. nar. gledališča in solistov: operne pevke gđc. Zdenke Zikove in bari-tonista g. Ivana Levaria v ponedeljak 22. t. m. in v ponedeljek 29. t. m. obsega sle-deče skladbe: 1. Stranko Premrl: Jugoslo-vanska himna. Za mešani zbor in orkester. (Najnovejša slovenska izvirna skladba za zbor in orkester.) 2. Davorin Jenko: Cigan-ski zbor »Tanana« iz spevoigrice »Vračara«. Za mešani zbor in orkester. 3. Viteslav Novak: Nesrečna vojna. Balada po morav-ski narodni pesmi. Za mešani zbor in orke-ster. 4. a) Emil Adamič: Bela breza se zdramila. b) in c) Anton Lajovic: Pomlad-ni spev in Črna lutnja. d) Adamič-Pavčič: Jezdec. Štiri. petero- in šestero glasni zbori a - capella. — Odmor. — 5. Stanko Premrl. Solnčna pesem sv. Frančiška. Kantata za mešani zbor, sopranski, baritonski samo-spev in orkester. 6. Zdenko Fibich: Pomla-danska romanca. Za mešani zbor, sopran-ski, baritonski solo in orkester. Točke pod 1., 4. in 5. so izvirne slovenske skladbe, ki se v koncertih »Glasbene Matice« prvič izvajajo. Predpredaja vstopnic za oba kon-certa se vrši v trafiki v Prešernovi ulici. (k)

lj **Nesreča.** V ponedeljek so našli orož-niki pod hribom Golovcem pri Radečah mrtvega mestnega ulužbenca g. Josipa Bevca. Pokojnik je šel preteklo soboto obiskat svoje sorodnike v Radeče. Sročet-ka so domnevali, da se je morda izvršil umor, toda ta domneva se je izkazala za neresnično, zakaj zdravniška preiskava je dognala, da je bil pokojnik zadet od kavi.

lj Kaj je s sladkorjem v Vojni zvezi? Člani Vojne zveze so dobili zadnjič slad-kor pred Božičem lanskega leta. Od tak-krat pa še prav nič, dasiravno ga deli mestna aprovizacija že v drugič. Zakaj ni sladkorja? Člani ga že nestrpno pričaku-jemo, ker ga že dva meseca prav nič ni-mamo. Kje je g. Kristan kot predsednik Vojne zveze? Kje dobi mesna aproviz-a-cija sladkor? Prazniki so tu!

lj **Tatvina pri Dežmanu.** Ključavni-čarski pomočnik Emerik Neumeister iz Lipnice je ukradel 16. februarja t. l. go-spej Minki Dežmanovi postelino opravo 640 kron vredno. Prodati jo je nameraval za 120 kron, toda pri prodaji ga je var-nostni državni organ aretirjal. Za fanta se je že veliko storilo, da bi hodil po pravih potih, toda pomagalo ni nič, ker je zašel v družbo tovarišev tihotapcev, katere ga je pokvarila. Sodišču je prisodilo Neumei-stru 4 tedne ječe.

lj **Tatvina telefonske in brzojavne ži-ce.** Pavel Primc in Alojzij Kesar sta obto-žena, da sta prikrivala žice, katere so bi-le ukradene iz poštne barake na Ambro-ževem trgu. Primc pravi, da ga je neki vojak naprosil, da naj spravi žico. »Ker sem ga «enmal» imel, sem rekel, naj pa bo. Kar ustrašil sem se, ko sem zagledal žico, toliko jo je bilo. Kefer mi je pomagal žico v drvarnico nositi. Deželno sodišče je obsodilo radi deležnosti tatvine Prin-ca v 3 in Kefer v 1 mesec ječe.

lj **Gnojišče na javni cesti.** Prejeli smo: V Spodnji šiški na Frankopanski cesti od-klada mestni pometać počestni gnoj. Vozi ga toliko časa na kup kraj ceste, da se ga rabere za več vozov. Ker se bližajo top-lejši dnevi, to gnojišče pa že danes razšir-ja smrad v okolici; prosimo stanovalci ome-njene ceste sl. mestni magistrat, odpo-moči.

lj **250 platnenih vreč v vrednosti 4000 kron** je bilo ukradenih iz nekega skladiš-ča v Ljubljani.

lj **Ukraden je bil v noči od 4. na 5. t. m. posestniku Francu Jesihu v Mostah** tovorni voz mažarskega izvora, že precej obrabljen, kateri je vreden 5000 kron.

lj **»Kaj so vam bile kože na poti.«** vpraša nadsvetnik Vedernjak mesarskega pomočnika Rudolfa Zajca, kateri je zaradi tatvine že dvakrat sedel v ječi. Dne 6. ok-tobra l. l. je pregovoril tri srbske vojake, da so ukradli za njega 8 kož. Tatove je aretirjal državni varnostni stražnik Škrja-nec. »Ali si bo Srb sam sebi kožo izrezal?« vpraša g. nadsvetnik Vedernjak obtoženca. Molk. »Ali smejo Srbi prodajati kože?« — »Mislim, da ne.« — »Vi ste Srbe naštimali, da so kradli?« — »Saj so že prej kože okoli prodajali.« — Zajcu je prisodilo sodišče 4 mesece težke ječe. Nadsvetnik Vedernjak Zajcu: »Fant! Fant! Pobošaj se, zdaj delaš sramoto svojim staršem in sebi!«

Narodno predstavnišvo.

LDU Beligrad, 10. marca. (Narodno predstavništvo.) Pred prehodom na dnevni red zahteva poslanec Knezevič (soc.) pri čitanju zapisnika prejšnje seje, naj se zapisnik dostavi, da se ne zadovoljuje z odgovorom ministra za notranje stvari glede njegovega vprašanja. — Zapisnik se vzame pa znanje.

Zbornici je predložen ukaz, ki po-oblašča finančnega ministra, da umakne zakonski predlog o proračunski dvanajsti-ni za mesec september 1919 in ga poobla-šča, da narodnemu predstavništvu predlo-ži v rešitev zakonski predlog o proraču-nskih dvanajstinah od septembra 1919 do maja 1920.

Posl. dr. Nježič vpraša ministra za agrarno reformo, ali je pripravljen takoj izvesti naredbo z dne 14. februarja t. l. — Minister za agrarno reformo dr. Krnic od-govarja, da je sedanja vlada prejela to na-redbo od svoje prednice in da jo mora pazno proučiti. Govornik prosi poslanca, naj tako važna in težka vprašanja ne ob-ravnava s tako lahkoto. — Posl. dr. Nje-žič izjavlja, da s tem odgovorom ni zado-voljen.

Po prehodu k dnevnem redu povzame besedo načelnik skupine črnogorskih po-slancev Daković, da obrazloži stališče svo-je skupine napram sedanji vladi. Govor-nik izjavlja, da je prisiljen povzeti besedo, ker se ne strinja s kritiko dr. Smolake o prejšnji vladi.

Krekova prosveta.

Osrednji odbor Krekove prosvete je imel v nedeljo 7. t. m. svojo drugo sejo, v kateri se je med drugim sklenilo, da se napravi natančen imenik vseh zvez, da se ustanovi lastna pisarna s stalno pisarniško močjo in da se sestavi natančen inventar društvenega imetja. Vzame se na znanje, da se ustanovi na Viču Zveza delavk, ki se priklapi Krekovi prosveti kot centrali. Sklepalo se je še o drugih zelo važnih zadevah, ki za enkrat še ne spadajo v jav-nost.

Društveno predavanje se je vršilo v nedeljo popoldan. Predaval je g. kanonik Sušnik o zvezdi Martu. Predavanje je bilo zelo poučno in zanimivo in so bile članice g. predavatelju zelo hvaležne.

Zveza delavk je imela v torek 9. t. m. svoj redni sestanek. Obravnavalo se je o ženski volilni pravici in prebral se e sramotilni članek o ženstvu iz delavskih slo-ev, kakor ga je prinesel »Slovenski Narod« v nedeljo 7. t. m. Delavke so se zgražale nad surovostjo zagrizenega člankarja in se čudile njegovi omejenosti. Če imajo taki člankarji svoj glas pri volitvah, potem bi jih morale imeti naše delavke in služkinje po pravici vsaka po deset.

Tamburaški zbor priredi po Veliki no-či svoj družabni večer.

Vse društvene Zveze pozivljemo, da redno poročajo o svojem gibanju v Veče-rnem listu. Dopisi naj se pošljejo oz. prineso v Jugoslovansko tiskarno, III. nadstropje, soba št. 4 na levo.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Tajništvo J. S. Z. naznanja tem potom vsem skupinam, da je glavni tajnik tov. Komlanec za nedoločen čas odpotoval. Toliko v vednost, da se ne bo kdo obračal pismeno nanj.

Tržič. V dveh predavanjih nam je g. učitelj Vider govoril o trpljenju sloven-skega vojaka v laškem ujetništvu. Koncem zadnjega predavanja je odgovoril na napad, ki si ga je nanj dovolil rdečkar Snaj na nekem sestanku pri Toncu. — Zadnji pon-deljek je predaval o anarhiji g. kaplan Kapš iz sosednega Kriza. Prihodni ponedeljek bo zopet zanimivo predavanje.

Delavska zveza.

Tržič. V nedeljo popoldne se je v ve-likih dvorani društvenega doma vršil velik shod »Delavske zveze«. Zbor je z velikim odobravanjem izvolil odbor »Delavske zve-ze« za Tržič in okolico ter soglasno sprejel naslednje resolucije: 1. Zahtevamo, da se pri deželni vladi ustanovi komisija, v ka-teri bodo poleg vladnih zastopnikov tudi zastopniki delavskih organizacij in zastop-niki delodajalcev. Ta komisija naj ugotav-lja cene življenjskim potrebščinam ter tem primerno uravnava delavske plače. 2. V medznih sporih med delavci in delodajalci naj posreduje vlada, da delavstvo ne bo prisiljeno, v skrajnem slučaju poseči po orožju stavke. Delodajalce, ki bi se branili ugoditi upravičenim zahtevam delavstva, naj vlada prisili, da ugođe delavstvu, ki mora tudi živeti.

3. Pozivamo vlado, naj nastopi proti verižnikom in tihotapcem s podvojeno strogostjo, da se tej kači končno vendar enkrat stre glava.

4. Izjavljamo, da hočemo doseči sploš-no in enako volilno pravico, aktivno in pa-sivno, tudi za ženske od 21. leta naprej. Delavske žene naj imajo pravico voliti in volene biti v občinske zastope in v dr-žavni zbor.

5. Zahtevamo, da se davčne določbe o osebnih dohodnini spremenijo tako, da se mora za davek plačevati še-le od dohod-kov nad 15.000 K.

Shod je lepo uspel ter bo brez dvoma podkrepil živahno organizacijsko delo med tržiškim delavstvom. Tržiška Delavska zveza, politična organizacija kršč. soc. de-lavstva, šteje že blizu 300 članov.

Črnuče. Pretekli teden v petek 5. marca 1920 zvečer se je vršil sestanek krščansko socialnega delavstva v »Dru-štvenem domu«. Sklenilo se je, da se usta-novi krajevna organizacija »Delavske zveze«. Shod »Delavske zveze« se vrši v nedeljo, dne 14. marca 1920 popoldne ob 3. uri v društvenem domu. Udeležite se ga v obilnem številu.

Žiri. Dne 7. t. m. smo imeli shod naše Delavske zveze ob udeležbi naših odločnih mož. Govorili so samo domači delavci, obrt-niki in mali posestniki, ki so povedali, kaj nam je treba in kaj zahtevamo. Sklenilo se je, da pri občinskih volitvah nastopi na-ša Delavska zveza s svojo kandidatno listo, ki je na upogled našim somišljenikom v društveni sobi pri Pečelinu v Žireh, kjer po-sluje tudi tajništvo Delavske zveze vsako nedeljo po jutranji maši in po popoldan-skem cerkvenem opravilu. Tu bo dobil vsak potrebne informacije. Obenem se upisujejo novi člani in članice. Vsi, ki se zavedate resnosti sedanega časa, pristopite k Delav-ski zvezi, ki bo skrbela, da pride naš glas do primerne veljave. Vsi mali ljudje v De-lavsko zvezo, da bo naš glas čim moč-nejši!

Kovinar.

JESENSKEMU DELAVSTVU V PREUDAREK.

(Z Jesenic.)

Težki časi so nastopili za delav-stvo po industrijah. Naj se plače de-lavcev zvišujejo še tako, ne zadostu-jejo cenam, katere moramo plačevati za življenjske potrebščine! In navzlic tolikim ugodnim delavskim zahtevam še zdaleka ne dosežemo niti tistih raz-mer, v kojih smo živeli pred vojsko. In kaj imamo pričakovati v bodočnosti? Sedaj nam daje tovarna gotove dra-ginjske doklade, kakor tudi živila po-znižani ceni. Z največjo silo se rijemo naprej v nadi, da se mora v kratkem oirniti na bolje! In če se enkrat začne res obračati na bolje? Cene blagu in živilom, kojega bo dobiti v izobilju, bo-do padale in takrat — si mislimo — bodo zasijali že lepši dnevi tudi delav-stvu, ki si sproti dan za dnevom služi svoj kruh. Da se ne uračunamo! Kapitalisti se bodo dobro pripravili za tiste čase. Organizirali so se v skupno organizacijo. Ko bodo čutili potrebo ali našli priliko, utrgovali bodo delavcem draginjske doklade in druge ugodno-sti, katere sedaj prejemo iz njihovi-h rok, in čimprej bodo skušali za-služiti delavstvo zopet kot nekdanje čase!

Da se bodo moralo takrat delav-stvo odločno postaviti na branik delav-skega prava, je vsakemu jasno. Jasno pa ni morda vsem, kako se hočemo postaviti tudi dovolj uspešno nasproti združenim industrijcem? In to je po-treba, da mislijo na to vsi, ki jim je mar, da se postavi delavec na stališče, ki je vredno človeka! Če gremo torej proti združeni moči, moramo biti sami tudi združeni. To je parola, od katere nas bi ne smela odvrniti nobena sila, ne strankarska gorečnost, ne skrb za svoje člane, ali skrb, komu se bode pela slava o zaslugah, ki jih je imel pri morebitni dobljeni zmagi. Naj nas ne odvrača od tega prenagljeno govorje-nje kake ženske v hlačah, marveč edi-na skrb naj bi bila skupni nastop vse-ga delavstva, združenega v svojih or-ganizacijah! In če se kršč. soc. delav-stvu, organiziranemu v Jugoslovanski strokovni zvezi, ki stoji na stališču, da bo ravno v skupnem nastopu vsega de-lavstva zmaga gotova, onemogočuje na vse načine sodelovanje tudi v naprej, navzlic kričeči potrebi skupnega na-stopa, je to zločin na delavski stvari. To mora obsojati vsak pravi borec za zboljšanje delavskega položaja! Naj ne misli kdo, da bi bila odvritev kršč. soc. delavcev od svoje strok. organiza-cije sploh kdaj mogoča, ali pa da bi skupno delovanje dveh del. organiza-cij bilo nemogoče?

Imamo svojo delavsko zvezo, svojo stranko, svoja načela, od katerih nas ne odtrga nihče! V naši delavski orga-nizaciji združeni, si bomo priborili zboljšanje delavskega položaja. Zave-damo se prav dobro, da vsaka delav-ska organizacija lahko mnogo stori za delavstvo!

Potom voditelj naše stranke bo-mo prišli do svojih pravic, ki nam gre-do kot svobodnim in pri kovanju za-konov soddločujočih državljanov in ne bomo pustili, da bi kdaj šli preko nas in naših zahtev!

Naša načela so edino prava. Ta edino morejo priversti do resničnega blagostanja človeške družbe, saj se na-

slanjajo nanje najboljši reorganizatorji človeštva. Ali si moremo, n. pr. misliti pravično rešitev socialnega vprašanja brez podlage krščanske pravičnosti in ljubezni?

Vemo, da so vodilni krogi pri mednarodni socialni demokraciji, ki izvira iz Nemčije, po večini judje. Vemo, da imajo ti judje gotov namen, ki ni razveseljiv za delavstvo, da hočejo judje, ki so največji kapitalisti ravno delavsko organizacijo porabiti v to, da zasuznijo delavske vrste še bolj kot so jih imeli prej. Delavstvo se bo moralo opreti na drugo delavsko organizacijo, ki ni okužena od te zalege!

In kdo ve, če ne pride do tega! In nazadnje Ali in kako bi bilo skupno delovanje dveh organizacij nemogoče? Mnenje, da se v sedanjih časih ne more delovati kompromisno, ker je kapital sedaj tako združen, da se niti eno samo podjetje ne more več samo pogajati z delavstvom, temveč mora obvestiti vsa druga podjetja iste stroke, da se skupno pogaja, je napačno, ker imamo naše organizacije tudi po vseh podjetjih in v nekaterih krajih že tudi nastopajo skupno s soc. organizacijo v večini, kar pa nikakor ne ovira skupnega delovanja, ker se dobro zavedajo moči skupnega nastopa. Seveda pripušajo voditelji soc. dem. organizacije skupne nastope, le tam, kjer zavedni delavci to zahtevajo sami!

In na Jesenicah, kjer se že 200 članov močna organizacija kršč. soc. delavcev ne da odtrgati od svoje organizacije, ker mora kršč. delavstvo radi tega prenašati šikane ter morajo biti pripravljeni vedno tudi na boj svojih sodelavcev, ki so organizirani služajno pri organizaciji drugega svetovnega naziranja, je potreba delavstvu resnega premisleka, ker škoda, ki nastaja radi tega, se kaže bolj in bolj in se bo v doglednem času pokazala še bolj. Zato naj jeseniško delavstvo dobro premisli, ter naj najde umevanje za pravo in zdravo delavsko skupnost vsaj takrat, ko gre samo za gmotno zboljšanje delavstva! Delavec.

Rudar.

Prevalje-Leše. (Grozijo.) Po dolgem času se tudi mi iz Prevalj nekoliko oglasimo. Vzrok temu je to, kar je že pri marsikateri skupini J. S. Z. povzročilo objavo v »Večernem listu«. Čakali smo, kdaj da bodo tudi naši socialisti pokazali zobe. Mislili smo, da je to šlo že mimo nas. Pa smo se vrezali. Dne 8. t. m. pride nekaj socialističnih demokratov k našemu predsedniku in so mu naznanili sklep sodrugov, ki so ga napravili na shodu v Lešah dne 7. t. m. namreč, da bodo vse, ki niso pri njih organizaciji organizirani, vrgli ven in jim zabranili delo. Seveda, to se kaj lepo sliši, posebno pa še, ako ima kdo socialistična ušesa. Mi pa pravimo: Delajte sklepe po Vaših shodih, nas ne boste dobili, kakor tudi pri podjetju ne boste odločevali. Kar se pa tiče terorizma, pa itak ni kaj novega. Saj vemo, da se borite za »svobodo«, zato vam ne zamerimo toliko. Samo na to Vas opozorimo, da si vsako stvar prej dobro premislite, predno kaj prične, da se ne boste kesali. Za danes je dovolj! Drugič se pa zopet oglasimo, ako bo še kaj novega.

Tobačno delavstvo.

Shod tobačnega delavstva se je vršil 4. t. m. pri Vojovici na Tržaški cesti. Poročal je tov. Kremžar. Sprejete so bile naslednje resolucije. 1. Z ozirom na svoje plačilne zahteve, ki jih je stavila Zveza krščanskega tobačnega delavstva, izjavljamo, da vstrajamo pri teh zahtevah ter zahtevamo, da se nam dovoli 100% povisek. — 2. Zahtevamo z vsoto odločnosti, da se uvede splošna in enaka, aktivna in pasivna volilna pravica za vsa ženska od 21. leta dalje, in sicer za občine in državni zbor. — Resolucije so se poslale v Beligrad. Zborovanje je bilo številno obiskano ter je lepo uspelo.

Tobačni vpokojenci. Društveni shod tobačnih vpokojencev, združen z občnim zborom se vrši v torek dne 16. marca ob pol 3. uri popoldne v mali dvorani Ljudskega doma. Treba je, da se zopet enkrat snidemo. Ako ima kdo kaj na srcu, tam bo prostor, da lahko govori in se pritoži, ako mu kaj ne ugaja. Položaj, v kojem se nahajamo tobačni vpokojenci, ni s cvetjem posut. Zato se zborimo večkrat in se po prijateljsko razgovorimo med seboj. Tovarišice in tovariši vsi na shod! — Odbor.

Delavstvo papirnic.

Vevče. »Jugoslavija« prinaša z dne 9. marca t. l. poročilo o preobratu v družbi Leykam Josefthal. Družba je

prešla v slovenske roke. Dne 7. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor te nove delniške družbe, v prostorih Ljubljanske kreditne banke. Ob tej priliki je bilo izvoljeno sledeče vodstvo: Dr. Karel Triller, predsednik; Bernard Topper-Altberg, podpredsednik; predsednik delniške družbe Leykam-Josefthal Vladimir Arko, veleindustrijalec v Zagrebu, profesor J. Breznik, podpredsednik Delniške tiskarne v Ljubljani, Avgust Praprotnik, ravnatelj Jadranske banke v Ljubljani, dr. Ivan Tavčar, Alojzij Tokač, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke, Hugo Weinberger, ravnatelj hrvatske podružnice Wiener Bankverein v Zagrebu, Em. Fürth, ravnatelj družbe Leykam-Josefthal na Dunaju, Viktor von der Lippe-Winttrup, upravni svetnik in Friderik Schilde, centralni tehniški ravnatelj iste družbe na Dunaju. Izmed teh je 7 Jugoslovancev, 1 Čehoslovak, 1 Američan in 2 Avstrijci. Družbenemu nadzorstvu bo imenovan na čelu g. Ivan Knez, predsednik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani; člani pa so: gg. Rihard Beck, višji knjigovodja na Dunaju, Franjo Braun, bivši poverjenik za finance narodne vlade SHS v Zagrebu in dr. Fran Windischer, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Sedaj imamo zopet gospodarja. Vprašanje je, kako bo sedaj. Za danes se vzdržimo vsake sodbe.

Služkinja.

Seja služkinj se vrši v petek, dne 12. marca ob 8. uri zvečer v prostorih J. S. Z. Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje. Dnevni red: Predstojeca enketa. — Predsednica.

Posredovanje. Pošteno pridno dekle z dežele želi službe v mestu. Vpraša se: Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje.

Ljubljana. V torek 16. marca ob 3. uri popoldne se vrši enketa na vladi v zadevi naših zahtev, ki smo jih vložili. Dolgo časa je trajalo, pa dočakale smo vendar. Kažejo se nam boljši časi. Misliti moramo pa tudi že naprej. Ko bo enkrat to dovršeno, bomo izpopolnili organizacijo. Gledati moramo, da dobimo vse tovarišice pod okrilje »Zveze služkinj«.

Celje. Pričele smo se tudi me gibati. Mogoče ste mislili, da smo že zaspale, ker ni bilo nobenega glasu od nas. Vsekakor pa je treba zopet navdušenja in tako smo sklenile, da priredimo velik shod služkinj na praznik sv. Jožefa t. j. dne 19. marca 1920 v veliki dvorani hotela Beli vol. Ker že dolgo nismo imele shoda, je dolžnost vsake služkinje, da se udeleži tega shoda. Tovarišice, na svidenje 19. marca v dvorani hotela Beli vol.

Železničar.

PROMETNA ZVEZA.

Ljubljana. Člani »Prometne Zveze« se pozivljejo, da plačajo svoje mesečne doneske najkasneje do 20. t. m., ker je 25. t. m. občni zbor, da more blagajnik predložiti natančen račun občenemu zboru. Obenem se opozarjajo člani, ki imajo zaostale prispevke, da v slučaju, če do občnega zbora ne plačajo, zapade članstvo. Ravnotako se opozarja o podlagajniki, da oddajo svoje račune do 20. t. m. — Blagajnik »Prometne Zveze«.

Lesni delavec.

V št. Vidu se je ustanovila skupina JSZ lesnih delavcev. Včlanjeni so večinoma mizarji. Veliko sreče mladi skupini želimo!

Ljubelj. Pri nas se je vršil v nedeljo, dne 7. marca 1920 ob 3. uri popoldne dobro obiskan shod lesnih delavcev. Lesni delavci, ki so raztreseni po gozdovih, so še veliko bolj potrebni trdne stanovske organizacije, kakor pa marsikateri drugi stan. Tako pa pridejo skupaj, ako več ne, vsaj vsak mesec enkrat, in se tako pomenijo. Ako se kateremu zgodi krivica, pa organizacija posreduje, da se odpravi nedostanek. Pomislimo pa na lesne delavce brez organizacije! Tam po gozdovih eden tu, drugi tam, in trpe, sami si ne vedo in tudi ne morejo pomagati tako, da bi kaj zaleglo. Zato je bil nedeljski shod tem pomembnejši. Razgovorili smo se o naših razmerah in tudi sestavili par zahtev. Poročal je na shodu tajnik JSZ iz Ljubljane tov. Cvikel o pomenu organizacije. Koncu je povzel besedo tudi g. zdravnik iz Borovelj, ki se je ravno vračal od bolnikov. Omenil je nekoliko o delavskih stanovanjih, katera so velikokrat kriva boleznim med delavci. Nazadnje je nam obljubil, da pride enkrat k nam predavati o higijeni. Nato se je razvila debata, ki je trajala približno eno uro. Večkrat bi bilo treba takšnih shodov. Upajmo, da se kmalu zope vidimo.

Viničar.

»Zveza viničarjev« se lepo razvija. Izprevideli so viničarji, da je edina rešitev za viničarja v stanovski organizaciji. Razmere, v katerih se viničarji nahajajo, so res obžalovanja vredne. Plače imajo v današnji draginji 4 do 5 K dnevno. Sedaj pa pomislite kako more izhajati. Ta plača je bila za predvojni čas in ne za sedaj, ko imamo moko po 10 K kg in sladkor po 32 K, govorijo pa, da bo kmalu po 50 K. (Saj je žel) Viničar se mora že sedaj boriti na vse kriplice, da se obdrži pri življenju potem bo pa itak zapisan v tisto deželo, kjer ni muh. Zato je skrajni čas, da se enkrat odpomore temu bednemu stanu. Deželna vlada naj ukrene kaj v tej zadevi. Določila bi se naj uradno minimalna plača. V kratkem se vrši velik shod viničarjev v Mariboru. Pozivljemo vse viničarje v okolici Maribora, da se zanesljivo in v obilnem številu udeleže shoda viničarjev. Razglasil se bo pravočasno v Mariboru in okolici.

Ljutomer. Skupina Ljutomer je dobila odmev po več krajih, ker povsod uvidevajo potrebo stanovske organizacije. Pozivljamo vse te viničarje, naj po svojih krajih pripravijo ugodna tla, ker le na ta način je omogočeno med člani podrobno delo. Treba je med viničarji gojiti zavest, da so sami v prvi vrsti poklicani, povzdigniti svoj glas za potrebe, ki jih najbolj občutijo. Upamo, da dobimo kmalu konsumno prodajalno. To je ena najvažnejših potreb, ki jih čutimo. Zato vsi na delo, ki nam bo prineslo tudi gotovo uspeha, ker v organizaciji je moč. Čestokrat beremo, kako se posamezne organizacije gibljejo in dosežajo uspehe. Tem bolj moramo mi v svoji zvezi, ker plača 4 do 6 kron na dan brez hrane je danes prava nezmožnost življenja. Agrarna reforma je za nas najvažnejše socialno vprašanje, ki se bo uveljavilo prav gotovo, ako se tesno združimo. Le v tem moramo iskati rešitve. Na delo torej!

Čipkarica.

Žiri. Tukajšnja skupina je imela svoj občni zbor 29. p. m. ob precejšnji udeležbi članic čipkaric. Razpravljalo se je o vseh perečih vprašanjih sedanjega časa, posebno vprašanje sukanca nas vznemirja, to je življensko vprašanje naših čipkaric, a ga ni in ni. Kje je vzrok? Po pol drugem letu se bi bilo pač ob dobri volji poklicanih krogov dalo kaj doseči. Odločno se je protestiralo proti čudnemu postopanju davčnega urada v Škofji Loki, ki ne nakaže gerentu že izplačane brezposelne podpore. Ali je davkar več kakor vladni organi, ki so podporo nakazali? Sicer pa mi dosledno zastopamo stališče: Preskrbite delo in skrbite za primerne cene vsakdanjim življenjskim potrebščinam, pa ne bo nobena čipkarica vprašala za tako zavidno brezposelno podporo, ki je tako malenkostna, da ni v nobenem razmerju z draginjo. Istotako se bodo storili primerni koraki, da se popravi krivica, ki se je storila nekaterim popolnoma obubožanim čipkaricam s tem, da se jim podpora ni nakazala. — Pri volitvi odbora so bili izvoljeni: Matija Cankar, predsednik; Marija Kavčič, podpredsednica; Marija Kralj, tajnica; Ivanka Seljak, blaganičarka; M. Istenič, Iv. Brenc, Iv. Gantar, Ivana Mohorič, Neža Malovrh, odbornice. S tem je bil dnevni red izčrpan in je predsednik zaključil občni zbor s pozivom k složnosti, in vztrajnosti, da pridemo do cilja.

Kmetijsko delavstvo.

Socialni pokret, ki ga ravnokar doživljamo, je za nas prav tako važna stvar kakor za ostalo delavstvo. Na lastne oči gledamo, kako vse drvi v industrijske kraje in v mesta. Kmetijski delavec kakor industrijski imata na glavi težko skrb, kaj bo, ko obnemore, ko ostari. Delavska zakonodaja bo morala globoko poseči v gospodarsko-socialna vprašanja, da nam pribori za starost in onemoglost zavarovanje. Vse naše življenje se mora opirati na ostalo delavstvo, ker mi smo del celote. Če pa hočemo enakopravnost, moramo v strokovno organizacijo. Ker nam je na tem, da se razmere kmalu uredijo, je dolžnost nas vseh, se pridružiti Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ki ima jasno začrtano pot, krščansko socialno delavstvo kljubuje viharjem, mi se jim pridružimo do zmage poštenega dela. — Kmetijski delavec.

Bolniški strežniki.

Organizacija bolniških uslužbencev tem potom pozivlja vse stanovske tovariše — tovarišice po Sloveniji, da se priklase. Naslov: Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje.

Odgovor »Zdravstvenega odseka« deželne vlade za Slovenijo na zahteve boln. uslužbencev za izboljšanje našega gmotnega položaja je začasno odklonil eno oziroma to, da se v kratkem času izpremeni pogodba med državo in redom usm. sester. Vpra-

šamo pa, zakaj ni mogel zdravstveni odsek nakazati za to dobo vsaj začasne doklade? Od nas se zahteva vedno poštvalnost in potrpljenje. Zakaj pa gospodje nimajo sočutja z nami? Mogoče sploh ne vedo, kakšna je naša služba, in koliko se morajo boln. uslužbenci žrtvovati pri izvrševanju svoje službe. Ali ne damo vsak svojega zdravja in celo življenja, medtem ko delamo za blagobit bolnih in onemoglih državljanov? Gotovo manjka zopet denarja, blagajne so izčrpane, pač pa je vedno dovolj denarja za manj potrebne reči.

Modri izkoriščevalec

»Kdor ne spoštuje vinarja, vreden ni goldinarja,« pravi modri izkoriščevalec in odbije vse prošnje za povišanje delavskih plač.

»Rana ura, zlata ura,« mrmra modri tiran pred se, »loda jaz jo vtaknem v žep.«

»Kdor medvede lovi, naj gleda, da prej med dobi,« pravi modri izkoriščevalec in daruje delavcem sodček pijače.

»Poln trebuh rad je lenuh,« pravi modri izkoriščevalec in zmanjša delavcem plače.

»Lakota je najboljša kuharica,« pravi modri izkoriščevalec delavcem, ki tojijo da stradajo.

»Česar se Janezek ne uči, Janez znal ne bo,« pravi tovarnar in sprejme otroka k delu.

»Posojilo dela skrbi,« pravi modri izkoriščevalec in ne daje predujema.

»V potu svojega obraza boš jedel kruh,« pravi modri izkoriščevalec svojim delavcem, ko pleza v kočijo.

»Potrpljenje je rožnato,« pravi modri izkoriščevalec tolažeč, ko stopi v pusto delavčvo stanovanje, ki je brez veselja in brez cvetja.

»Uboštvo ne dela sramote,« pravi modri izkoriščevalec, ko stojijo polnagi delavci pred njim.

»Ženska spada k ognjišču,« pravi modri tovarnar in odpusti stare, onemogle delavce od dela.

»Vrana vrani oči ne izkoplje,« so dejali modri izkoriščevalci in so se zvezali z bogatimi socialističnimi voditelji. »Gliba vkup striha,« so vzklknili ti in se zvezali z njimi proti zavednemu in poštenemu krščanskemu delavstvu.

»Kdor drugemu jama koplje, sam vanjo pade,« bo dejalo naše delavstvo in pomeljo z varalicami in izkoriščevalci.

Razne novice.

r Padanje produkcije. Produkcija premoža je padla za 2150 meterskih stotov, pšenica za 322 milijonov stotov, železo za 140 milijonov stotov, sladkor za 6.200.000 stotov. Tako poroča nek francoski list. Skupni dolg držav, ki so se bojevale, znaša 1200 milijard frankov. Če primerjamo današnjo produkcijo premoža, je padla v primeru z l. 1913 v Angliji za 32 odstotkov, v Franciji tudi za 32, v Nemčiji za 38, v Belgiji za 22, in v Češko-Slovaški za 21 odstotkov. Papirnatega denarja pa je več v Zj. državah za 171 odstotkov, v Franciji za 373, v Nemčiji za 875, v Angliji za 244, v Italiji za 435 in v Avstriji za 3900 odstotkov. Cene živil pa so poskočile v Zjedine-nih državah za 206 odstotkov, v Angliji za 257, v Franciji za 330, v Italiji za 330, v Nemčiji 1000, in v Avstriji za 4000 odstotkov. Kako jasni so »blagoslovi« vojne.

r Ameriško preseljevanje v Evropo. Angleški listi poročajo, da se pripravljajo pravi naval ameriških turistov v Evropo, posebno v London in Paris. Že doslej je proslilo nič manj ko 18.000 Američanov in Američank za potni list v Evropo. Temu se ni čuditi: Američani hočejo izkoristiti zanje tako ugodne valutne razmere in s svojimi dolari dobro živeti in se tudi dr. gače okoristiti na račun stare Evrope. Saj bo tu zanje takorekoč zastoni dobiti marsikaj, kar ima večjo ali vsaj resnišnejšo vrednost nego dolar. Zato se Angleži teh obiskov prav nič ne vesele in tega tudi ne skrivajo. Nasprotno se pa na Francoskem zelo pripravljajo na ameriške goste ter že sedaj skrbje za prenočišča in drugo. V krajih, kjer je divjala vojna, je cena hiš silno poskočila.

Odgovorni urednik Jože Rotar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.